

Leef

‘Ik heb Servé Hermans voor gek verklaard’

Michiel van der Zijde,
technisch producent musical ‘Het was Zondag in het Zuiden’

Een nieuwe musical in een klein jaar tijd op poten zetten is al een flinke uitdaging. Als de regisseur het dan ook nog in zijn hoofd haalt om de speelvloer tijdens de voorstelling onder water te zetten, moeten de decorbouwers helemaal vol aan de bak. Een verhaal over de techniek achter de hoogwatermusical 'Het was Zondag in het Zuiden'. Over 200.000 liter water, waar je dat water vandaan haalt, hoe je dat over de bühne laat stromen en een dag later weer kunt hergebruiken.

MUSICAL 'HET WAS ZONDAG IN HET ZUIDEN'

De techniek achter 'een zwembadje' met 200.000 liter water

TEGELEN
DOOR RONALD COLÉE

We hebben voor deze musical iets heel nieuws bedacht. In de industrie

zouden ze dit een prototype noemen. Met voor ons een groot verschil, wij moeten het meteen gebruiken." Vandaag start in openluchttheater De Doolhof in Tegelen de eerste van 35 voorstellingen van de musical *Het was Zondag in het Zuiden*.

Een productie van Toneelgroep Maastricht en Theater De Maaspoort over het hoogwater van december 1993, met muziek van Rowwen Hèze.

Technisch producent Michiel van der Zijde legt uit wat daar allemaal bij komt kijken. „Omdat we de overstroming zo echt mogelijk willen nabootsen, hebben we een bassin over de orkestbak van de Passiespelen heen gebouwd. Een bassin dat we via een aantal niet zichtbare buizen binnen een half uur vol kunnen laten stromen met 200.000 liter water. Zouden we die extra buizen niet gebruiken, dan hadden we daar twee dagen voor nodig." Om je een idee te geven van de enorme hoeveelheid water: met 200.000 liter water kun je je bad thuis liefst 1600 keer vullen.

Voor gek verklaard

Het idee om De Doolhof te laten overstromen kwam van regisseur Servé Hermans van Maastricht. Van der Zijde: „Of ik hem niet voor gek heb verklaard? Jawel hoor. Ik heb nog tegen mijn vrouw gezegd: waarom komen ze toch altijd met dit soort dingen bij mij uit? Zij antwoordde: 'Omdat jij dit kunt. Anders belden ze je niet.'"

“
Ik heb nog tegen mijn vrouw gezegd: waarom komen ze toch altijd met dit soort dingen bij mij uit?

Michiel van der Zijde, producent

Nu had Van der Zijde ooit al eens voor de musical *Kuifje* een waterval van zestien meter hoog gebouwd en ook al eens beelden op omhoog spuitend water in de Efteling geprojecteerd. „Maar bij een klus als deze komt toch wat meer kijken. Want water en stroom gaan over het algemeen niet zo goed samen.”

Drinkwater

Het water dat hij en zijn medewerkers gebruiken is gewoon drinkwater dat eenmalig uit de brandweeraansluitingen wordt gepompt. „Water dat we op biologische wijze vertroebelen zodat het dadelijk niet op gewoon zwembadwater lijkt en dat we elke dag op pH-waardes en algen zullen controleren.”

Uit de Maas pompen was volgens Van der Zijde geen optie. „Dan zouden we veel en veel duurder uit zijn. Het rare in ons land is dat je voor een kubieke meter drinkwater nog geen twee euro betaalt. En we hebben tweehonderd kuub nodig. Reken maar uit wat ons dat kost. Met leidingen naar de Maas leggen of tankwagens rijden zouden we een veelvoud van dat bedrag kwijt zijn geweest.”

Opslagcontainers

Om verspilling te voorkomen wordt het water na elke voorstelling in twaalf uur tijd teruggepompt naar opslagcontainers. „Daar hebben we er acht van, van elk 25.000 liter. Zes om het bassin vol te laten lopen en twee om de terrassen te laten overstromen.” Uiteindelijk komt er zo straks op de speelvloer een laagje water van zestig centimeter te staan. Op een plek in het midden na. Van der Zijde: „Daar zit een luik onder waarin het water tot een meter

Acteur Buddy Vedder deelt technische weetjes met een deel van de cast.

Het decor is vijftig meter breed en tot zeventien meter hoog.

kan stijgen. Zodat als een acteur knielt, het water echt tot aan de lippen staat.” Om het te kunnen laten regenen tijdens de voorstelling staan ook nog twee kleinere opslagtanks van elk 5.000 liter op het terrein

opgesteld. „Daarnaast gebruiken we nog 70.000 liter als ballast voor het decor. Om te voorkomen dat het bij harde wind omwaait. Dankzij die ballast heeft het decor de storm van eind juni al weten te doorstaan.”

Terwijl decorbouwers de laatste voorbereidingen treffen, kijkt een deel van de cast van de musical Het was Zondag in het Zuiden vanaf het podium toe.

FOTO'S STEFAN KOOPMANS

Producent Michiel van der Zijde toont de bakken met water die als ballast dienen voor het decor.

Het water dat voor de regen gebruikt wordt is schoon water dat elke dag wordt gefilterd om legionellabesmetting te voorkomen. „Aangezien er bij die nebuïen sprake is van verneveling.”

Nu hoeven de toeschouwers volgens Van der Zijde niet bang te zijn dat het de hele voorstelling gaat plenzen. „Want dan krijg ik ruzie met de geluidsmensen. De andere buien suggereren we met videoprojecties en zogenoemde huilparaplu's die verbonden zijn met een camelbag (rugzakje vol water, red.) op de rug van de acteurs.”

Vijftig meter breed

Hoewel water het hoofdelement vormt in het decor van Het was Zondag in het Zuiden, mag dat

Ik denk dat in heel Duitsland nu geen vijverfolie meer te vinden is.

Servé Hermans, regisseur

decor er zelf ook zijn. „Vijftig meter breed en op het hoogste punt zeventien meter hoog. Voorzien van drie grote ledschermen”, legt Buddy Vedder uit die de rol van de Heilige Antonius speelt. „We werken met een vaste cast van achttien acteurs, zes muzikanten, nog eens honderd figuranten en koorzangers, en verder komen er ook nog een auto, twaalf schapen, twee rubberboten én een zes meter hoge kerstboom aan te pas. Want dat zou je bijna vergeten: het verhaal speelt zich af van 19 tot 23 december 1993. Dus we mogen hartje zomer op het toneel ook nog winterkleding dragen.”

Podiummaterialen

Het lastigste was volgens Van der Zijde om aan podiummaterialen

te komen. „Deze musical vindt midden in het festivalseizoen plaats, dus steigermaterialen waren bijna nergens meer te krijgen. Voor drie dagen was ons dat nog wel gelukt, maar voor drie maanden? Uiteindelijk heeft ons dat drie maanden zoekwerk gekost.”

Een andere uitdaging was een vereiste van de gemeente om ook aan de achterzijde van het podium en rechts van de tribunes geluidswallen met containers te bouwen voor de omwonenden. „Daar was helemaal geen plek meer voor. Uiteindelijk maken we nu gebruik van een cardioïde geluidssysteem waarmee je geluid fysiek kunt uitdoven. Dus dan hoor je op het podium bijvoorbeeld het geluid op volle sterkte en een meter verder niet. Heel apart. Daar zijn maar zeven of acht systemen van in heel Europa. Het onze hebben we in Tsjechië weten te halen.”

Fantaseren

Regisseur Servé Hermans, die wel van een beetje stress houdt, hoort het geamuseerd aan. „Ik denk dat in heel Duitsland nu geen vijverfolie meer te vinden is. We wilden olijfgroene folie om alles waterdicht te maken, maar je vindt bijna overal alleen maar blauwe en zwarte. Behalve in Duitsland. Vervolgens is die effen folie nog door één persoon met de hand beschilderd om er structuur in aan te brengen zodat het er natuurlijker uitziet, met als bijkomend voordeel dat de acteurs op die spekglatte ondergrond ook meer grip hebben.” Waar hij in de voorbereiding net zo van genoten heeft, is het fanatisme van de 35 technici die na een half jaar voorbereiding in drie weken tijd uiteindelijk het decor inclusief bassin en extra tribune (van 1300 naar 2500 zitplaatsen) gerealiseerd hebben. „Die gasten fantaseren net zo hard als de regisseur. Spreken van ‘even een zwembadje opbouwen’ en als je ze dan vraagt of ze ook nog een dijkdoorbraak kunnen realiseren, krijg je een paar dagen later al een videofilm-pje toegestuurd van een proef met een paar zandzakjes, zes flessen spa en een bakje dat openklapt. Met de vraag: ‘zoiets?’. Fantastisch toch?”

De voorstellingen van de musical Het was Zondag in het Zuiden vinden van woensdag 19 juli tot en met zaterdag 2 september plaats in openluchttheater De Doolhof in Tegelen. Kijk voor kaarten op www.hetwaszondaginhetzuiden.nl

DOOR MARTIJN CRINS

Martijn verlegt de koers

Visser

Bij ons om de hoek zit een Japanse visser. In een voortuin. Bij een vijvertje. Ik loop er heel vaak langs en ben dan altijd een beetje jaloers. Hij zit geknield, de Japanse visser. Een been op de grond, een knie opgetrokken. Op die knie rust rustig, nonchalant bijna, zijn rechterarm. Zijn linkerarm ligt, net zo kalm als de rechter, op het linkerbeen. In zijn rechterhand bungelt een hengel. Een rieten hengel. Op zijn hoofd een hoed. Ook van riet.

Van onder die hoed kijkt hij vredig naar de dobber. Zijn blik, zijn houding – het straalt rust uit. Kalmte. Hij ziet er zo tevreden uit. Terwijl de omgeving niet bepaald grossiert in schoonheid. Hij zit in een zogenaamde onderhoudsvriendelijke tuin. Tegels, klinkers en wat onkruid. Het vijvertje waar hij aan zit, is een strak vierkant gat, niet groter dan een wasbak. Treuriger kan niet. Toch ben ik jaloers. Ook al zit de Japanse visser altijd buiten, ook al zit hij gevangen in een inspiratieloze voortuin, ook al zit er geen vis in dat betonnen vijvertje. Hij zit waar hij zit en het is goed zo. Stoïcijn's geluk. Hij is intrinsiek onverstoorbaar en heeft genoeg aan zichzelf. In vele opzichten is hij het tegenovergestelde van mij. Ik ben wispelturig. Grillig. Helemaal niet onaangedaan. Dingen raken me en irriteren me. Mensen, kleuren, geluiden. Ik oordeel en veroordeel, ook al wil ik dat niet. Ik ben kortzichtig en egoïstisch. Ik heb niet genoeg aan mezelf, ik wil meer. Aandacht, bevestiging, applaus. Ik ben jaloers en afgunstig. Ik maak me zorgen en ben onrustig. Vissen houd ik nog geen vijf minuten vol. Uiteraard kun je zeggen: ja, natuurlijk is die Japanse visser onaangedaan, het is gewoon een porseleinen beeldje. Dat is misschien ook zo. Maar toch ben ik een beetje geïntimideerd door hem. Ook al is hij gemaakt van levenloze klei en gebakken op een temperatuur van zo'n 1000 graden, toch herinnert zijn serene uitstraling me aan mijn eigen tekortkomingen. Misschien moet ik daar deze vakantie maar eens aan gaan werken. We gaan naar Italië, daar worden we ook op een verschroeiende temperatuur gebakken, dus dat heb ik alvast gemeen met het vissertje. Een vakantie lang de tijd om te oefenen met rust, ontspanning en innerlijke kalmte. Ik vrees het ergste, maar doe mijn best. Tot over drie weken.

Martijn Crins uit Leveroy is acteur en cabaretier. Op deze plek doet hij wekelijks verslag van zijn leven.

REAGEREN?
ronald.colee@delimburger.nl